Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö - TVY ry
Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation - TVY rf
Sörnäisten rantatie 27 C 4, 00500 HELSINKI
p. 044 544 3613 • Y-tunnus 1003909-9
http://www.tvy.fi/ • etunimi.sukunimi@tvy.fi tai toimisto@tvy.fi

TVY:n lausunto hallituksen esitys: HE209 -esitysluonnos eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta, työttömyysturvalain väliaikaisesta muuttamisesta sekä työsopimuslain 13 luvun 6§:n muuttamisesta ja 1 luvun 4§:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esityksen tarkoituksena on vähentää rakennetyöttömyyttä, alentaa työllistymiskynnystä sekä lyhentää työttömyysjaksoja ja siten vähentää valtion kustannuksia.

- ***3.1 Työnhakijan haastattelu ja työllistymissuunnitelma.*** Te-viranomaisen olisi aina järjestettävä työnhakijan haastattelu, kun yhdenjaksoinen työttömyys on jatkunut kolme kuukautta ja sen jälkeen aina kolmen kuukauden yhdenjaksoisen työttömyyden jälkeen.

Epäilemme, että TE-toimistojen resurssit eivät ole riittävät laadukkaiden ja tavoitteellisten haastattelujen toteuttamiseen ja samalla TE-toimistojen varsinainen tehtävä eli työnvälitys on vaarassa heikentyä.

- ***3.2 Työkokeilu – rekrytointikokeilu***. Työkokeilun käyttötarkoitusta laajennettaisiin väliaikaisesti rekrytointikokeiluksi, jonka aikana työnhakijan soveltuvuutta arvioitaisiin ennen työsopimuksen tekemistä. Rekrytointikokeilu olisi tarkoitettu tilanteisiin, joissa työnantajalla olisi tosiasiallisesti tarjolla työtä.

Esityksen mukaisella kulukorvauksettomalla ja vakuutuksettomalla rekrytointikokeilulla on sama soveltuvuuden arviointiin liittyvä tarkoitus kuin jo olemassa olevalla työsopimukseen liittyvällä koeajalla.

Lisäksi on kyseenalaista, miten työnantaja todentaa, että työtä on tarjolla tosiasiallisesti, eikä rekrytointikokeilumahdollisuutta käytetä esimerkiksi sesonkityön luomaan tarpeeseen. Samoin epäilemme TE-toimiston resurssien riittävyyttä palautekeskusteluun työnantajan ja työnhakijan kanssa tapauksissa, joissa rekrytointikokeilu ei johda työllistymiseen.

Parempi vaihtoehto on lisätä nykyiseen työkokeilun sallimisvalikkoon nykyisten: työmarkkinoille paluun tukemiseksi tai ammatin- ja uravalinnan selkeyttämisen lisäksi mahdollisuus käyttää työkokeilua 1-2 kuukauden ajan työ-/rekrytointikokeiluna avoimeen työpaikaan soveltuvuuden toteamiseksi. Tällöin kokeilu olisi perusteltua siihen liittyvine nykyisen lain mahdollistamin työttömyysetuuden lisineen, kulukorvauksineen, vakuutuksineen ja samalla se täyttäisi yhdenvertaisuuslain vaatimukset sekä siihen käytetty aika luettaisiin työllistymistä edistävään toimenpiteeseen osallistumiseksi kolmen kuukauden tarkastelujakson aikana, eikä työttömälle työnhakijalle lankeaisi näin lisää etuudettomia omavastuupäiviä.

- ***3.4 Palkkatuen ja starttirahan rahoitus.*** Valtion rahoittamien työttömyysetuuksien eli työmarkkinatuen, peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan käyttömahdollisuutta laajennettaisiin työttömyyden ja työllistymistä edistävien palveluiden aikaisen toimeentuloturvan lisäksi palkkatuen ja starttirahan rahoittamiseen.

TVY pitää tätä avausta hyvänä asiana.

- ***3.5 Palkkatuki.*** Palkkatuen käyttöä pyrittäisiin suuntaamaan jatkossa aikaisempaa paremmin pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisemiseen. Edellä mainitun vuoksi alle 12 kuukautta työttömänä olleen henkilön palkkaamiseen tuki voitaisiin myöntää, jos työ- ja elinkeinotoimisto arvioisi, että tuella palkattavan henkilön työttömyys todennäköisesti kestäisi yli 12 kuukautta ilman palkkatuen myöntämis-

tä. Palkkatuen määrää muutettaisiin siten, että kiinteä prosentuaalinen osuus työnantajalle tuella palkatusta aiheutuvista palkkauskustannuksista olisi enintään 30, 40 tai 50 prosenttia.Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että palkkatuetun työn osalta työssäoloehtoon luettaisiin jatkossa 75 prosenttia työssäoloehdon täyttävistä kalenteriviikoista. Muutoksen tavoitteena on aktivoida tuella palkattuja hakeutumaan avoimille työmarkkinoille palkkatuetun työn aikana ja sen jälkeen.

Tämä esitys, enintään prosenttiperusteineen, on ristiriitainen suhteessa ehdotukseen (kohta 3.4) että valtion rahoittamaa osuutta työttömyysetuuksista (työmarkkinatuki, peruspäiväraha, ansiopäivärahan perusosa) ehdotetaan käytettäväksi palkkatuen, starttirahan ja liikkuvuusavustuksen rahoittamiseen. Eikö näin juuri pyritä takaamaan palkkatukirahojen riittävyys?

Pelkona on myös se, että enintään prosenttiperuste otetaan käyttöön jo alku vuodesta, jolloin joillain paikkakunnilla palkkatukeen osoitetut määrärahat voivat olla vähissä.

Esitys palkkatuetun työn työssäoloehdon kerryttämisen laskemisesta nykyisestä 100 prosentista 75 prosenttiin on täysin hallituksen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotavoitteiden vastainen. On huomioitava, että kaikkien palkansaajien palkasta peritään työttömyysvakuutusmaksut samoin perustein riippumatta siitä, onko kyseessä ns. kovalla rahalla vai palkkatuella palkattu henkilö.

Muutoksen tavoite aktivoida tuella palkattuja hakeutumaan avoimille työmarkkinoille palkkatuetun työn aikana ja sen jälkeen on väärä lähtökohta työssäoloehdon kertymisen heikentämiselle tilanteessa, jossa avoimia työpaikkoja ei ole riittävästi.

Työssäoloehdon muutoksen arvioidaan vähentävän niiden henkilöiden määrää, joiden työssäoloehto täyttyy palkkatuetusta työstä. Jos näin tapahtuu, muutos vähentää työttömyysvakuutusrahaston ja työttömyyskassojen työttömyysturvamenoja, mutta tulee toisaalta kasvattamaan kuntien toimeentulotukimenoja.

- ***3.8 Kulukorvaus*****.** Kulukorvausta ei enää maksettaisi työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun ajalta. Työkokeiluun osallistuvilla ammatillista koulutusta vailla olevilla alle 25-vuotiailla nuorilla olisi oikeus kulukorvaukseen samoin edellytyksin kuin muillakin työkokeiluun osallistuvilla.

Omaehtoisten, työttömyysetuudella tuettujen opintojen kulukorvauksen poistuminen heikentää opiskelevan työttömän taloudellista asemaa ja tulee lisäämään toimeentulotuen hakemisen tarvetta.

- ***3.10 Tietojen saaminen ja luovuttaminen****.* Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus antaa kunnille salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä tiedot niistä työmarkkinatuen saajista, joille on maksettu työmarkkinatukea työttömyyden perusteella vähintään 200 päivältä, sekä niistä henkilöistä, joiden oikeus työmarkkinatukeen alkaa välittömästi ansiopäivärahan tai peruspäivärahan enimmäisajan täytyttyä.

Tietojen anto-oikeuden laajentamisella parannettaisiin kuntien mahdollisuuksia tarjota työllistymistä edistäviä palveluja niille työttömille, joiden työttömyyden aikaisesta työmarkkinatuesta kunnat ovat työttömyyden pitkittyessä velvollisia maksamaan osan.

Esitys on perusteltu ja muutos parantaisi kuntien mahdollisuuksia ehkäistä työttömyyden pitkittymistä.

TVY:n mielestä hallituksen on panostettava enemmän aktiiviseen ja kannustavaan työllisyyspolitiikkaan.

Helsingissä, marraskuun 8. päivänä 2016

TVY ry:n psta:
Eija Tuohimaa
TVY:n hallituksen jäsen